

การวิเคราะห์งบประมาณ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Analysis of Budget Management at Faculty of Social Administration, Thammasat University

พิชญา พึ่งทอง
Pichaya Phuengthong

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์แผนและผลการบริหารงบประมาณเงินรายได้ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 2) วิเคราะห์และพยากรณ์แนวโน้มรายรับจริงและรายจ่ายจริงงบประมาณเงินรายได้ของคณะสังคมศาสตร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567–2570 และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ของคณะสังคมศาสตร์ ข้อมูลที่ใช้ คือ แผนการบริหารงบประมาณเงินรายได้ และข้อมูลรายรับจริง รายจ่ายจริง จำแนกตามภารกิจหลักของคณะสังคมศาสตร์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ด้วยสถิติเชิงพรรณนา หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และเปรียบเทียบงบประมาณ และใช้เทคนิคการพยากรณ์แนวโน้มเชิงเส้นตรงด้วยชุดคำสั่ง Forecast มาวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์ความสามารถทางการเงินในอนาคต

ผลการวิจัยพบว่า คณะสังคมศาสตร์ มีผลการบริหารงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 เกิดดุล เฉลี่ยต่อปีงบประมาณ จำนวน 9.98 ล้านบาท ซึ่งในระยะเวลา 7 ปีงบประมาณที่ผ่านมา มีผลการบริหารงบประมาณรายรับจริงรวมเฉลี่ย ต่ำกว่า แผนรายรับเล็กน้อย จำนวน 0.75 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ และมีรายจ่ายจริงรวมเฉลี่ย ต่ำกว่า แผนรายจ่ายค่อนข้างสูง จำนวน 14.69 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ และเมื่อคาดการณ์แนวโน้มรายรับจริงและรายจ่ายจริง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567–2570 พบว่า มีแนวโน้มรายรับจริง และ รายจ่ายจริงลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปีงบประมาณ รายรับจริงลดลงเฉลี่ยร้อยละ (-9.04) ต่อปีงบประมาณ รายจ่ายจริงลดลงเฉลี่ยร้อยละ (-2.78) ต่อปีงบประมาณ โดยจากแบบจำลองการพยากรณ์ภายใต้ข้อมูลและสมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา พบว่า หากปัจจัยแวดล้อมยังคงมีลักษณะเช่นเดิม คณะฯ อาจมีแนวโน้มที่รายรับจะต่ำกว่ารายจ่ายในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567–2570

จากผลการวิจัย คณะสังคมศาสตร์ ควรกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณเพื่อการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ในสัดส่วนที่สอดคล้องกับแนวโน้มรายรับจริงและรายจ่ายจริง ตามภารกิจหลักของคณะสังคมศาสตร์ จัดทำแผนการบริหารงบประมาณเงินรายได้ กำหนดแนวทางการจัดหารายได้เพิ่ม เพื่อชดเชยเงินรายได้ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และผลักดันให้หน่วยงานย่อยภายในคณะสังคมศาสตร์ แสวงหาค่าใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ ทดแทน เพื่อลดรายจ่ายที่มากกว่ารายได้ ซึ่งผลการพยากรณ์สะท้อนแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นภายใต้ข้อมูลในอดีต มิใช่ข้อยืนยันผลการดำเนินงานในอนาคต

คำสำคัญ: วิเคราะห์งบประมาณ, งบประมาณเงินรายได้, บริหารงบประมาณ

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ประเทศไทย
Policy and planning analysis Section, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand
Corresponding Author: Pichaya_sctu@hotmail.com

Abstract

This study examines the budget management of the Faculty of Social Administration at Thammasat University. The research aims to: 1) analyze the outcomes of the Faculty's income budget administration during this period, 2) forecast the trends in income and expenditure for the fiscal years 2024 to 2027, and 3) to propose guidelines for budget management that are efficient and responsive to the strategic goals of the Faculty of Social Administration. The analysis utilizes data from the income budget management plan and actual financial outcomes, classified by the Faculty's core mission activities during the 2017-2023 period. Descriptive statistical methods, including averages, percentages, and budget comparisons, are employed using Microsoft Excel. Additionally, linear trend forecasting with the Forecast function is applied to predict future financial trends.

The findings reveal that, between 2017 and 2023, the Faculty's budget management resulted in an annual surplus of 9.98 million baht. However, actual income consistently fell short of the planned income by an average of 0.75 million baht annually, while actual expenditure was notably lower than the planned budget by 14.69 million baht per year. Forecasting for the fiscal years 2024-2027 indicates a continuing decline in both actual income and expenditure. The study found a continuous downward trend in both real revenue and real expenditure every fiscal year. Real revenue decreased by an average of (-9.04%) per fiscal year, and real expenditure decreased by an average of (-2.78%) per fiscal year. Based on the forecasting model using the data and assumptions in this study, it was found that if the environmental factors remain the same, the Faculty may have a tendency for revenue to be lower than expenditure during the fiscal years 2024–2027.

Based on these findings, it is recommended that the Faculty of Social Administration establish a more aligned budget framework, ensuring income and expenditure allocations reflect the projected financial trends. Additionally, the Faculty should develop strategies to generate supplementary income and encourage its departments to seek alternative funding sources to mitigate the expected deficit. The forecast reflects potential trends based on historical data, and is not a guarantee of future performance

Keywords: Budget analysis, revenue management, fiscal forecasting, budget management

หลักการและเหตุผล

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีภารกิจหลักในการจัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต ที่จะต้องปฏิบัติภารกิจให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับมหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันการอุดมศึกษา คือ 1) การผลิตบัณฑิต 2) การวิจัย 3) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับที่ 13 (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565) นอกจากภารกิจหลักทั้ง 4 ด้านดังกล่าวแล้ว ยังมีภารกิจด้านการบริหาร

จัดการอีกหนึ่งภารกิจ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อน ผลักดันการดำเนินงานทั้ง 4 ภารกิจหลัก ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นั่นคือภารกิจในการบริหารงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับฝ่ายบริหารในการดำเนินงานตามภารกิจให้มีประสิทธิภาพ ช่วยในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน และทำให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานภายในองค์กรคณะฯ ได้เป็นอย่างดี

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีงบประมาณรายได้ที่นำมาใช้บริหาร

จัดการจาก 2 แหล่งที่มา คือ 1) งบประมาณอุดหนุนทั่วไปจากมหาวิทยาลัย เป็นงบประมาณรายจ่ายจากรายได้ของมหาวิทยาลัยที่จัดสรรให้แก่หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยประจำปีงบประมาณ ในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไป (Block Grant) และ 2) งบประมาณรายได้หน่วยงาน เป็นรายได้ที่มาจากการดำเนินงานภายในหน่วยงานคณะฯ เป็นรายได้จากการจัดเก็บค่าหน่วยกิตการศึกษาและค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าธรรมเนียมและเงินสนับสนุนการวิจัย ค่าลงทะเบียนและค่าธรรมเนียมการให้บริการวิชาการ และรายได้อื่น ๆ และสำหรับในส่วนของงบประมาณแผ่นดินที่มหาวิทยาลัยได้รับจัดสรรจากรัฐบาลผ่านสำนักงบประมาณมานั้น งบประมาณส่วนใหญ่จะใช้สำหรับบริหารงานส่วนกลางของมหาวิทยาลัย เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ ซ่อมบำรุงอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาศูนย์บริการ และค่าจ้างเงินเดือน สวัสดิการข้าราชการ ลูกจ้างชั่วคราววงคลัง พนักงานมหาวิทยาลัย เป็นต้น และการพิจารณาจัดสรรให้กับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยตามข้อเสนอโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานในการขอตั้งงบประมาณแผ่นดินประจำปีนั้น มหาวิทยาลัยจะพิจารณาจากเหตุผล ความจำเป็นตามแบบฟอร์มและเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนด ซึ่งคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ในอดีตที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566) ไม่ได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณแผ่นดินจากมหาวิทยาลัย ในหมวดเงินอุดหนุนโครงการ/กิจกรรมหมวดครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง แต่ได้รับจัดสรรค่าจ้างอาจารย์/ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศในทุกปีงบประมาณ รวมถึงมหาวิทยาลัยจะรับผิดชอบงบบุคลากร เงินเดือนค่าจ้าง สวัสดิการ ของพนักงานมหาวิทยาลัยทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการ ลูกจ้างประจำวงคลัง ที่ปฏิบัติงานให้กับคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยเบิกจ่ายให้กับบุคลากรโดยตรงเป็นรายจ่ายเฉพาะไม่โอนผ่านงบประมาณมาให้คณะฯ บริหารจัดการเอง จึงไม่ได้นำมาใช้บริหารจัดการในภารกิจด้านอื่น ๆ

การดำเนินงานตามภารกิจของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จึงเป็นงบประมาณที่มาจากเงินรายได้หน่วยงาน และเงินอุดหนุนทั่วไปจาก

มหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ ในการจัดทำงบประมาณประจำปีในแต่ละปีของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์พบว่าประมาณการงบประมาณรายรับจะน้อยกว่าประมาณการงบประมาณรายจ่าย และในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณประจำปีในทุก ๆ ปีงบประมาณ จะต้องนำเงินสะสมของหน่วยงานมาสมทบตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถบรรลุตามเป้าหมาย พันธกิจ และแผนงานที่กำหนดไว้ ในช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 การจัดสรรเงินงบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือ เงินอุดหนุนทั่วไปมหาวิทยาลัย มีแนวโน้มจัดสรรให้คณะฯ ลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเงินรายได้ของหน่วยงานคณะฯ เองก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน และเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของงบประมาณรายได้และงบประมาณรายจ่าย ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบงบประมาณตามช่วงเวลาในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 การวิเคราะห์งบประมาณในช่วงเวลาดังกล่าว อาจเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการด้านการเงิน งบประมาณ และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนทางด้านการงบประมาณ การพึ่งพาตนเองทางการเงิน และเพื่อต่อยอดสำหรับการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับงบประมาณด้านอื่น ๆ ภายในหน่วยงาน รวมถึงการวิเคราะห์พยากรณ์หรือการคาดการณ์แนวโน้มความเป็นไปได้ด้านงบประมาณ ตลอดจนการวางแผนด้านการบริหารงบประมาณล่วงหน้าว่าสถานการณ์ข้างหน้าจะเป็นเช่นใด หรือมีปัจจัยใดบ้างที่จะมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน และเพื่อจัดผลกระทบเหล่านั้นให้มีผลต่อการกิจของคณะฯ หรือบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และในทางตรงกันข้ามถ้าหากสภาพแวดล้อมที่คาดคะเนมีแนวโน้มว่าจะเป็นไปในทิศทางที่ดี การวางแผนล่วงหน้าจะทำให้กิจกรรมมีความพร้อมที่จะรับประโยชน์ได้อย่างทันทั่วถึง ไม่ต้องใช้เวลาปรับตัวมากอย่างที่ไม่มีการวางแผนบริหารงบประมาณล่วงหน้าไว้

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์งบประมาณ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 ในครั้งนี้ จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการบริหารงบประมาณเงินรายได้ ตลอดจนเป็นข้อมูลที่สำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การ

วางแผน และการบริหารงานงบประมาณเงินรายได้ของ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์แผนและผลการบริหารงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560- 2566 ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มรายได้และรายจ่ายจริง งบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570 ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารรายงานทางการเงินและบัญชีของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และในระบบบริหารงบประมาณออนไลน์ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยมีขอบเขตการวิจัย คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2566 ประกอบด้วยข้อมูล การจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ประจำปีตามแหล่งที่มาของงบประมาณ, งบประมาณประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่าย, งบประมาณรายรับจริงและรายจ่ายจริง ทุกหมวดของประเภทรายรับและรายจ่าย เพื่อวิเคราะห์สัดส่วนงบประมาณตามแหล่งที่มาของงบประมาณ, วิเคราะห์แนวโน้มรายรับจริงรายจ่ายจริง, วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ และวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างแผนและผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) แผนการบริหารงบประมาณเงินรายได้ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2566 ที่ผ่านการอนุมัติสภามหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์ จากข้อมูลเอกสารกองแผนงาน มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์

- 2) ข้อมูลรายรับจริง รายจ่ายจริง คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2566 ระบบสารสนเทศทางการเงิน จากระบบบริหารงบประมาณออนไลน์ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณเงินรายได้ ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามพันธกิจหลักในการบริหารงบประมาณรายได้และงบประมาณรายจ่าย จากแหล่งที่มาของงบประมาณ และภารกิจหลัก คือ 1) แหล่งที่มาของงบประมาณรายได้ (งบเงินอุดหนุนทั่วไปจากมหาวิทยาลัยรายได้จากการจัดสรรงบประมาณประจำปี จากมหาวิทยาลัย, งบรายได้หน่วยงาน, รายได้จากการบริการการศึกษา, รายได้จากการบริการวิชาการ และรายได้อื่น ๆ) และ 2) ภารกิจหลักของงบประมาณรายจ่าย (รายจ่ายจากด้านการจัดการศึกษา, รายจ่ายจากด้านการจัดบริการวิชาการ และรายจ่ายจากด้านการบริหารจัดการ)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมด วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Excel เพื่อคำนวณหาผลรวม ผลต่าง ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และใช้โปรแกรม Microsoft Excel, Forecast เพื่อคำนวณหาค่าพยากรณ์แนวโน้มเชิงเส้นตรง ในการคาดการณ์ความสามารถทางการเงินในอนาคต และจำแนกการวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้แนวคิดหลักในการวิเคราะห์งบประมาณ และการบริหารงบประมาณ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์การจำแนกงบประมาณ (Classification Analysis) พิจารณาและจัดประเภทค่าใช้จ่ายของแต่ละงบประมาณตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายงบประมาณ เพื่อดูสัดส่วนและแนวโน้มการใช้จ่ายในแต่ละหมวด การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนงบประมาณ ที่สะท้อนให้เห็นถึงนโยบายและทิศทางการบริหารทรัพยากรคณะฯ 2) การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจริง กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงบประมาณ/แผนกลยุทธ์ เพื่อระบุจุดอ่อนและปัญหาในการใช้จ่ายและการบริหารทรัพยากร และ 3) การพยากรณ์แนวโน้ม (Forecasting) งบประมาณ โดยใช้แนวคิด การวิเคราะห์อนุกรมเวลา (Time Series Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้ข้อมูลในอดีตของคณะฯ ในปี พ.ศ. 2560 - 2566 มาวิเคราะห์หารูปแบบและแนวโน้ม รายรับ - รายจ่ายงบประมาณ (อัตรา

เพิ่มขึ้น - ลดลงของงบประมาณ) เพื่อพยากรณ์ข้อมูลทางการเงินของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ถึงปี พ.ศ. 2570

การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลและผลการคำนวณมาจำแนกกลุ่มและประเภทตามพันธกิจหลักด้านรายรับ-รายจ่าย ทำการเปรียบเทียบระหว่างพันธกิจหลักแต่ละด้านแต่ละกลุ่มแผนงบประมาณรายรับ-รายจ่าย นำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิกราฟแท่งและกราฟเส้น ประกอบการพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percent)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแผนและผลการบริหารงบประมาณเงินรายได้ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2566

การบริหารงบประมาณ แผนประมาณการรายได้ - ผลรายรับจริง และแผนประมาณการรายจ่าย - ผลรายจ่ายจริง ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สามารถเปรียบเทียบและวิเคราะห์จำแนกผลงบประมาณรายได้จริง และผลงบประมาณรายจ่ายจริงตามพันธกิจหลัก 3 กลุ่มรายจ่ายหลัก ครอบคลุมแผนงานงบประมาณตามแผนการดำเนินงานบริหาร ภายใต้แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนี้ 1) กลุ่มรายจ่ายด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในแผนงานการจัดการศึกษา แผนงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนงานกิจการนักศึกษา และแผนงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและกีฬา 2) กลุ่มรายจ่ายด้านการจัดบริการวิชาการ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในแผนงานบริการวิชาการแก่สังคม และแผนงานวิจัย และ 3) กลุ่มรายจ่ายด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในแผนงานบริหาร แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แผนงานประกันคุณภาพการศึกษาและเงินสำรองจ่าย

ตารางที่ 1 แผนและผล การบริหารงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2566

หน่วย : ล้านบาท

	การบริหารงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566															
	2560		2561		2562		2563		2564		2565		2566		เฉลี่ยต่อปี	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
รายรับ	62.21	55.41	69.63	89.08	71.20	124.23	92.08	69.35	81.62	44.62	75.91	55.56	71.65	80.81	74.90	74.15
รายจ่าย	62.49	47.10	74.71	69.34	74.13	102.17	102.50	71.28	82.87	42.05	81.09	48.83	74.25	68.43	78.86	64.17

จากตารางที่ 1 ภาพรวมงบประมาณเงินรายได้ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กำหนดแผนประมาณการรายได้ รวมเฉลี่ย 74.90 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีแผนรายรับประมาณการสูงที่สุด เท่ากับ 92.08 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีแผนรายรับประมาณการต่ำที่สุด เท่ากับ 62.21 ล้านบาท ทั้งนี้ผลการบริหารงบประมาณ พบว่า มีรายรับจริง รวมเฉลี่ย 74.15 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีรายรับจริงรวมสูงที่สุด เท่ากับ 124.23 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีรายรับจริงรวมต่ำที่สุด เท่ากับ 44.62 ล้านบาท ซึ่งภาพรวมรายรับจริงต่ำกว่าแผนประมาณการรายรับค่อนข้างมากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564, ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ตามลำดับ ภาพรวมโดยเฉลี่ยตลอดช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566 พบว่าผลรายรับจริงโดยรวมต่ำกว่าแผนรายรับ (ร้อยละ 1.00) ปีที่มีผลรายรับสูงกว่าแผนรายรับมากที่สุด คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ร้อยละ 75.00) และปีที่มีผลรายรับต่ำกว่าแผนรายรับมากที่สุด คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ร้อยละ 45.00)

ในขณะที่คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กำหนดแผนประมาณการรายจ่าย รวมเฉลี่ย 78.86 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีแผนประมาณการรายจ่ายสูงที่สุด เท่ากับ 102.50 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีแผนประมาณการรายจ่ายต่ำที่สุด เท่ากับ 62.49 ล้านบาท ทั้งนี้ผลการบริหารงบประมาณ พบว่า มีรายจ่ายจริง รวมเฉลี่ย 64.17 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ โดยปีงบประมาณ พ.ศ.

2562 มีรายจ่ายจริงรวมสูงที่สุด เท่ากับ 102.17 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีรายจ่ายจริงรวมต่ำที่สุด เท่ากับ 42.05 ล้านบาท ซึ่งภาพรวมรายจ่ายจริงต่ำกว่า แผนประมาณการรายจ่ายค่อนข้างมากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ปีงบประมาณ พ.ศ.

2563 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตามลำดับ มีเพียง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ที่พบว่า มีรายจ่ายจริงสูงกว่า แผนงบประมาณค่อนข้างมาก

ตารางที่ 2 แหล่งรายได้และรายได้ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566

หน่วย : ล้านบาท

แหล่งที่มา /กลุ่มรายได้	สัดส่วนรายได้เงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2560 - 2566 (ล้านบาท)							รวม 7 ปี (ล้านบาท)	เฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566		
1) การบริการการศึกษา	32.36	45.63	34.02	29.81	18.37	20.16	18.83	199.21	28.45
2) การบริการวิชาการ	9.49	28.69	62.63	27.69	13.76	24.03	48.95	215.28	30.75
3) เงินอุดหนุนจาก มร.	10.24	9.31	9.14	8.84	8.06	7.44	8.71	61.80	8.82
4) รายได้อื่น ๆ	3.31	5.43	18.43	2.97	4.41	3.92	4.30	42.80	6.11
รวม รายได้	55.41	89.08	124.23	69.35	44.62	55.56	80.81	519.09	74.15

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ งบประมาณ รายรับจริง ในช่วง 7 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566) พบว่า งบประมาณรายรับมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นและลดลงในแต่ละกลุ่มรายได้หลัก กลุ่มรายได้ ด้านการบริการการศึกษา มีรายรับรวมเฉลี่ย 28.45 ล้านบาท ต่อปีงบประมาณ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มี งบประมาณรายรับสูงที่สุด จำนวน 45.63 ล้านบาท และมีรายรับต่ำที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มี งบประมาณรายรับ จำนวน 18.37 ล้านบาท กลุ่ม รายได้ด้านการบริการวิชาการ มีรายรับรวมเฉลี่ย 30.75 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีรายรับสูงที่สุด จำนวน 62.63 ล้านบาท และมี

รายรับต่ำที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 9.49 ล้านบาท กลุ่มรายได้ด้านเงินอุดหนุนจาก มหาวิทยาลัย มีรายรับรวมเฉลี่ย 8.82 ล้านบาทต่อ ปีงบประมาณ ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีรายรับสูงที่สุด จำนวน 10.24 ล้านบาท และมีรายรับต่ำที่สุดใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 7.44 ล้านบาท และกลุ่มรายได้ด้านรายได้อื่น ๆ มีรายรับรวมเฉลี่ย 6.11 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีรายรับสูงที่สุด จำนวน 18.43 ล้านบาท และมี รายรับต่ำที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 2.97 ล้านบาท

ตารางที่ 3 แหล่งรายจ่ายและรายจ่าย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566

หน่วย : ล้านบาท

ภารกิจ /กลุ่มรายจ่าย	สัดส่วนการจ่ายเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2560 - 2566 (ล้านบาท)							รวม 7 ปี (ล้านบาท)	เฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566		
ด้านการจัดการศึกษา	26.91	27.57	25.33	31.94	14.63	15.44	18.59	160.36	22.90
ด้านการจัดบริการวิชาการ	8.15	28.30	61.57	25.34	13.42	18.24	32.82	187.86	26.83
ด้านการบริหารจัดการ	12.04	13.46	15.26	14.00	13.99	15.13	17.09	100.99	14.42
รวม รายจ่าย	47.10	69.34	102.17	71.28	42.05	48.83	68.43	449.23	64.17

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบ งบประมาณ รายจ่ายจริง ในช่วง 7 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566) พบว่า งบประมาณรายจ่ายมี แนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดลงในแต่ละกลุ่มรายจ่ายหลัก

กลุ่มรายจ่ายด้านการจัดการศึกษา มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 22.90 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีงบประมาณรายจ่ายสูงที่สุด จำนวน 31.94 ล้านบาท, และมีรายจ่ายต่ำที่สุดในปีงบประมาณ

พ.ศ. 2564 มีงบประมาณรายจ่าย จำนวน 14.63 ล้านบาท กลุ่มรายจ่ายด้านการจัดการวิชาการ มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 26.83 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีรายจ่ายสูงสุด จำนวน 61.57 ล้านบาท และมีรายจ่ายต่ำที่สุดใน ปีงบประมาณ

พ.ศ. 2564 จำนวน 13.42 ล้านบาท กลุ่มรายจ่ายด้านการบริหารจัดการ มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 14.42 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีรายจ่ายสูงสุด จำนวน 17.09 ล้านบาท และมีรายจ่ายต่ำที่สุดใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 12.04 ล้านบาท

ตารางที่ 4 สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 จำแนกตามกลุ่มงบรายจ่ายหลัก และแผนงานงบประมาณ

หน่วย: ล้านบาท

ภารกิจ/แผนงบประมาณ	สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ (ล้านบาท)							รวมจัดสรร (ล้านบาท)	เฉลี่ย (ล้านบาท)
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566		
ด้านการจัดการศึกษา	35.86	42.10	39.02	45.70	28.06	27.43	26.14	244.34	34.90
แผนงานการจัดการศึกษา	29.24	32.38	30.65	30.19	21.72	19.49	19.78	183.46	26.20
แผนงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	0.28	0.27	1.17	0.27	0.30	0.16	0.24	2.69	0.38
แผนงานกิจการนักศึกษา, ส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา	6.34	9.45	7.20	15.24	6.04	7.78	6.12	58.19	8.31
ด้านการจัดการบริการวิชาการ	9.93	15.69	17.18	40.16	35.82	35.82	28.34	182.95	26.13
แผนงานบริการวิชาการแก่สังคม	9.10	15.02	16.63	37.81	35.19	35.32	28.10	177.18	25.31
แผนงานวิจัย	0.83	0.67	0.55	2.35	0.63	0.50	0.24	5.77	0.82
ด้านการบริหารจัดการ	16.70	16.92	17.92	16.63	18.98	17.83	19.77	124.78	17.82
แผนงานบริหาร	15.31	15.24	16.15	15.11	17.19	16.34	17.64	112.98	16.14
แผนงานพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	0.91	1.30	1.42	1.16	1.37	1.24	1.82	9.25	1.32
แผนงานประกันคุณภาพการศึกษา	0.35	0.25	0.22	0.23	0.29	0.15	0.18	1.68	0.24
เงินสำรองจ่าย	0.12	0.13	0.13	0.13	0.13	0.10	0.13	0.87	0.12

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 จำแนกตามกลุ่มงบประมาณรายจ่ายหลักและแผนงานงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ จำแนกตามกลุ่มภารกิจงบรายจ่ายหลักและแผนงานงบประมาณของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ พบว่า มีการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ตามกลุ่มภารกิจงบรายจ่ายหลัก และแผนงานงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 ดังนี้คือ จัดสรรให้แก่ กลุ่มงบรายจ่ายด้านการจัดการศึกษา มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 34.90 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ เมื่อจำแนกตามแผนงานงบประมาณ จัดสรรให้แก่ 1) แผนงานการจัดการศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 26.20 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ 2) แผนงานกิจการนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 8.31 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ และ 3) แผนงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 0.38 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ ตามลำดับ

รองลงมาจัดสรรให้แก่ กลุ่มงบรายจ่ายด้านการจัดการบริการวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 26.13 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ เมื่อจำแนกตามแผนงานงบประมาณ จัดสรรให้แก่ แผนงานบริการวิชาการแก่สังคม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 25.31 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ และแผนงานวิจัย มีค่าเฉลี่ย 0.82 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ ตามลำดับ และจัดสรรให้แก่ กลุ่มงบรายจ่ายด้านการบริหารจัดการ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 17.82 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ เมื่อจำแนกตามแผนงานงบประมาณ จัดสรรให้แก่ แผนงานบริหาร มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 16.14 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ 2) แผนงานพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีค่าเฉลี่ย 1.32 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ 3) แผนงานประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 0.24 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ และ 4) เงินสำรองจ่าย มีค่าเฉลี่ย 0.12 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แนวโน้มประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570

ปีงบประมาณ	รายรับจริง (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (ร้อยละ)	รายจ่ายจริง (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (ร้อยละ)
2560	55.41	-	47.10	-
2561	89.08	60.77	69.34	47.22
2562	124.23	39.46	102.17	47.35
2563	69.35	-44.18	71.28	-30.23
2564	44.62	-35.66	42.05	-41.01
2565	55.56	24.52	4.83	16.12
2566	80.81	45.45	68.43	40.14
2567	60.72	-24.86	64.99	-5.03
2568	58.29	-4.00	63.69	-2.00
2569	55.87	-4.15	62.39	-2.04
2570	53.44	-4.35	61.10	-2.07

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มรายรับจริงและรายจ่ายจริง งบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ.2567-2570 การบริหารงบประมาณเงินรายได้ ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2566 พบว่า รายรับจริงอยู่ระหว่าง 44.62 – 124.23 ล้านบาท และมีแนวโน้มรายรับจริงเพิ่มขึ้น ในขณะที่รายจ่ายจริง อยู่ระหว่าง 42.05 – 102.17 ล้านบาท และมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ทั้งนี้จากการคำนวณแนวโน้มรายรับจริงและรายจ่ายจริงของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570 ด้วยโปรแกรม Microsoft Excel, Forecast พบว่า จะมีการปรับตัวลดลงทั้งในส่วนของรายรับจริงและรายจ่ายจริง ซึ่งคาดการณ์ว่าคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จะมีรายรับรวมอยู่ระหว่าง 60.72 - 53.44 ล้านบาท หรือลดลงจากเดิมเฉลี่ยร้อยละ -9.34 ต่อปีงบประมาณ แสดงให้เห็นว่ารายรับของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงมากที่สุดในปีงบประมาณ 2567 คิดเป็นร้อยละ (-24.86) รองลงมา คือ ปีงบประมาณ 2570 คิดเป็นร้อยละ (-4.35) ปีงบประมาณ 2569 คิดเป็นร้อยละ (-4.15) และปีงบประมาณ 2568 คิดเป็นร้อยละ (-4.00) ตามลำดับ ซึ่งรายรับที่ลดลงมีแนวโน้มเป็นไปได้ว่ารายรับหลักของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่จะลดลง คือ เงินรายได้จากการบริการการศึกษา การบริการวิชาการ เงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย และเงินรายได้อื่น ๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินรายได้จากการจัดการศึกษา การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา และเงินรายได้จากโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ที่คาดว่าจะมีการปรับตัวลดลงค่อนข้างมาก

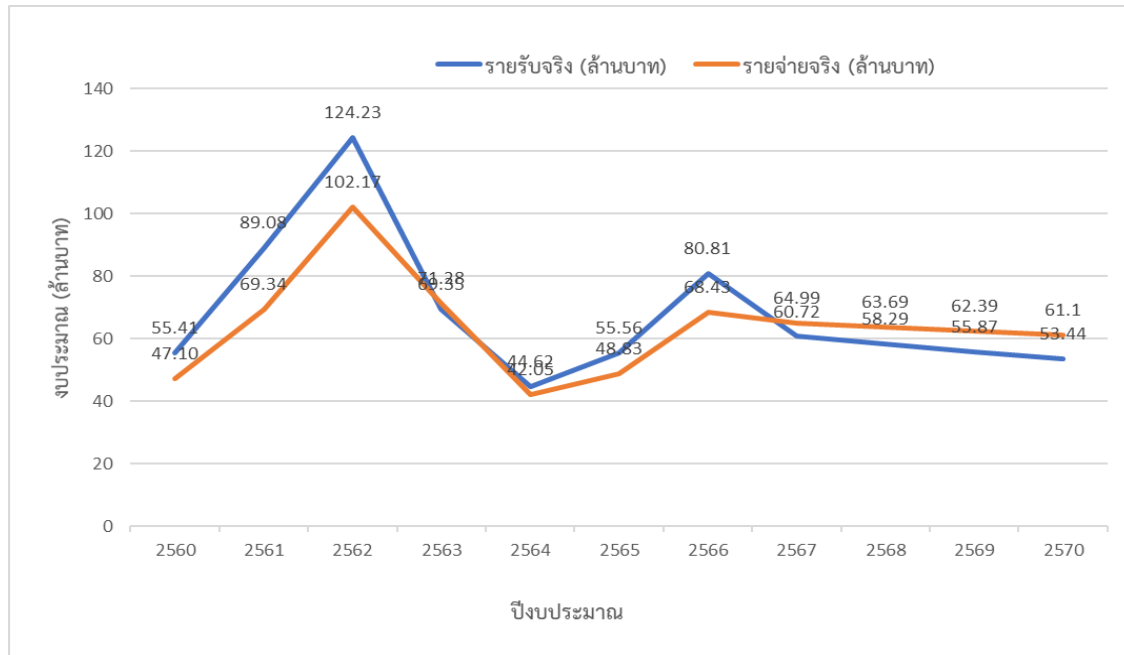
ในขณะที่รายจ่าย มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ซึ่งคาดการณ์ว่าคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จะมีรายจ่ายรวมอยู่ระหว่าง 64.99 – 61.10 ล้านบาท หรือลดลงจากเดิมเฉลี่ยร้อยละ (-2.78) ต่อปีงบประมาณ แสดงให้เห็นว่ารายจ่ายของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงมากที่สุดในปีงบประมาณ 2567 คิดเป็นร้อยละ (-5.03) รองลงมา คือ ปีงบประมาณ 2570 คิดเป็นร้อยละ (-2.07) ปีงบประมาณ 2569 คิดเป็นร้อยละ (-2.04) และปีงบประมาณ 2568 คิดเป็นร้อยละ (-2.00) ตามลำดับ ซึ่งรายจ่ายที่ลดลงมีแนวโน้มเป็นไปได้ว่ารายจ่ายหลักของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ที่จะลดลงค่อนข้างมาก คือ เงินรายจ่ายจากการบริการวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินรายจ่ายจากโครงการบริการวิชาการแก่สังคม การรับจัดบริการวิชาการ การได้รับสนับสนุนงบประมาณจัดทำวิจัยที่คาดว่าจะมีการปรับตัวลดลงค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากจำนวนเงินค่าคาดการณ์ รายรับจริง และ รายจ่ายจริง พบว่า รายรับจริงจะน้อยกว่ารายจ่ายจริง ในทุกปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570 ดังรูปที่ 1

ทั้งนี้ การพยากรณ์ครั้งนี้จัดทำขึ้นจากข้อมูลย้อนหลังในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2566 โดยใช้

เทคนิคการพยากรณ์แนวโน้มเชิงเส้น (Linear Trend Forecasting) ดังนั้น ผลการพยากรณ์เป็นเพียงการประมาณการภายใต้ข้อมูลและสมมติฐานที่ใช้ใน

การศึกษา ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้หากมีการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบาย การจัดสรรงบประมาณ โครงสร้างรายได้ หรือปัจจัยภายนอกอื่น ๆ"

รูปที่ 1 แนวโน้มรายรับ-รายจ่ายจริงงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570

รูปที่ 1 แสดงกราฟแนวโน้มรายรับรายจ่ายจริงงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570

การอภิปรายผลการวิจัย

การบริหารงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566

1. จากการศึกษาผลการบริหารงบประมาณเงินรายได้ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566 พบว่า รายรับและรายจ่ายจริงเฉลี่ยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวต่ำกว่าแผนงบประมาณที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม รายรับจริงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีผลประกอบการเกินดุลโดยเฉลี่ย 9.98 ล้านบาทต่อปี ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถของคณะฯ ในการสร้างรายได้และบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของรายได้ พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ของคณะฯ มาจากการจัดการศึกษาและการให้บริการทางวิชาการ โดยมีค่าเฉลี่ยสัดส่วนรายได้จากการบริหารงานของคณะฯ ต่อรายได้ที่ได้รับจัดสรรจากมหาวิทยาลัย (Block Grant) เท่ากับร้อยละ 88.09 : 11.91 สัดส่วนดังกล่าวสะท้อนถึงความพึ่งพารายได้ภายในของคณะ

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นหลัก ขณะที่เงินอุดหนุนทั่วไปจากมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2565 โดยมีเพียงปี พ.ศ. 2566 ที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ร้อยละ 17.05) อย่างไรก็ตาม เงินอุดหนุนดังกล่าวมีข้อจำกัดด้านการใช้จ่าย เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้เป็นงบประมาณเพื่อสมทบค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระคืนกลับมหาวิทยาลัย เช่น ค่าบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าสาธารณูปโภค และค่าตอบแทนบุคลากรบางประเภท ซึ่งทำให้คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ไม่สามารถนำไปใช้สนับสนุนภารกิจหลักได้อย่างเต็มที่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รจเรข แก้วพฤกษ์ และ วชิรา พันธุ์ไพโรจน์ (2561) ที่พบว่า คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ก็ใช้รายได้จากการจัดการศึกษาเป็นแหล่งงบประมาณหลักเช่นกัน โดยเฉพาะค่าธรรมเนียมจากการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี โท และเอก ซึ่งชี้ให้เห็นแนวโน้มในระดับมหาวิทยาลัยของรัฐที่ต้องพึ่งพารายได้ภายในมากขึ้น

2. ผลการศึกษาการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566 พบว่า คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ให้ความสำคัญสูงสุดกับการจัดสรรงบประมาณในการกิจหลักด้าน **การจัดการศึกษา** ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ในการผลิตบัณฑิต อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา แนวโน้มการจัดสรรงบประมาณด้านนี้มีทิศทางลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ได้รับงบประมาณต่ำที่สุด แม้งบประมาณกลุ่มนี้จะครอบคลุมแผนงานที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา เช่น แผนงานการจัดการศึกษา แผนงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกิจการนักศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และกีฬา ผลดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการทบทวนการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานงบประมาณภายในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของบริบททางการเงินและนโยบายของมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณวิมล วงศ์ถาวร (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องการจัดสรรงบประมาณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า มีการจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ตามภารกิจและแผนงาน ในปีงบประมาณ 2559 - 2563 ให้แก่ภารกิจด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด

ในขณะที่ **งบประมาณด้านการจัดบริการวิชาการ** ได้รับการจัดสรรเป็นลำดับรองลงมา โดยมีลักษณะการจัดสรรที่ผันแปรตามปีงบประมาณ โดยปี พ.ศ. 2563 มีการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด ขณะที่ปี พ.ศ. 2560 จัดสรรงบประมาณต่ำที่สุด แสดงให้เห็นถึงการตอบสนองเชิงนโยบายหรือความต้องการเฉพาะช่วงเวลา งบประมาณในกลุ่มนี้สนับสนุนโครงการสัมมนาและการฝึกอบรมเชิงวิชาการทั้งแบบจัดเก็บและไม่จัดเก็บค่าธรรมเนียม ตลอดจนแผนงานวิจัย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ต่อสังคมและการพัฒนาวิชาการ

ส่วน **งบประมาณด้านการบริหารจัดการ** ซึ่งได้รับการจัดสรรเป็นลำดับสุดท้าย มีแนวโน้มผันผวนคล้ายคลึงกัน โดยปี พ.ศ. 2566 เป็นปีที่ได้รับจัดสรรสูงที่สุด ส่วนปี พ.ศ. 2563 ได้รับจัดสรรต่ำที่สุด งบประมาณในกลุ่มนี้มุ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาบุคลากร ระบบ

คุณภาพภายในและการเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์ไม่คาดฝันผ่านเงินสำรองจ่าย

จากการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่าคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มีแนวทางการจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับพันธกิจหลัก โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเป็นอันดับแรก และสนับสนุนการบริการวิชาการและการบริหารจัดการในระดับที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม การลดลงของงบประมาณในด้านการจัดการศึกษาในช่วงหลัง อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของภารกิจหลักได้ในระยะยาว หากไม่มีแนวทางการปรับตัวที่เหมาะสม

3. จากการวิเคราะห์แนวโน้มรายรับและรายจ่ายจริงของงบประมาณเงินรายได้ ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566 พบว่า รายรับและรายจ่ายจริงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรายรับจริงอยู่ในช่วงระหว่าง 44.62 – 124.23 ล้านบาท และรายจ่ายจริงอยู่ในช่วง 42.05 – 102.17 ล้านบาท โดยเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ที่มีรายรับและรายจ่ายจริงสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างรายรับและรายจ่าย กล่าวคือ เมื่อคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มีรายรับเพิ่มขึ้นก็มีการขยายตัวของรายจ่ายเพื่อรองรับภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะการบริหารงบประมาณแบบเน้นการใช้จ่ายตามศักยภาพทางการเงินที่มีอยู่จริง (capacity-based budgeting) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าคาดการณ์ แนวโน้มรายรับและรายจ่ายในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2570 พบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านรายรับและรายจ่าย โดยรายรับคาดว่าจะอยู่ในช่วงระหว่าง 60.72 – 53.44 ล้านบาท ขณะที่รายจ่ายคาดว่าจะอยู่ในช่วง 64.99 – 61.10 ล้านบาท ซึ่งส่งผลให้ในทุกปีงบประมาณรายรับจะต่ำกว่ารายจ่าย อันเป็นสัญญาณที่อาจก่อให้เกิดภาวะงบประมาณขาดดุลในระยะกลางถึงระยะยาว หากไม่มีการดำเนินการเชิงรุกในการปรับโครงสร้างรายได้หรือควบคุมการใช้จ่าย

ลักษณะของแนวโน้มดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรรณวิมล วงศ์ถาวร (2564) ที่พบว่าคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีแนวโน้มรายรับจริงลดลง ขณะที่รายจ่ายจริงสูงกว่ารายรับในทุกปีงบประมาณระหว่าง พ.ศ. 2564 – 2566 ซึ่งสะท้อนภาพรวมของการบริหารงบประมาณของ

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านรายได้อันเนื่องมาจากการลดลงของจำนวนนักศึกษา รายได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษา ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐในการจัดสรรงบประมาณ

แนวโน้มรายรับจริงและรายจ่ายจริง ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567–2570

จากการวิเคราะห์แนวโน้มรายรับและรายจ่ายจริงของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567–2570 พบว่า มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสัญญาณสำคัญที่สะท้อนถึงข้อจำกัดทางการเงินในอนาคต โดยเฉพาะรายรับที่คาดว่าจะต่ำกว่ารายจ่ายในทุกปีงบประมาณ ส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินภารกิจหลักอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุของแนวโน้มดังกล่าวสามารถจำแนกได้ตามแหล่งรายรับหลัก ได้แก่ การบริการการศึกษา การบริการวิชาการ เงินอุดหนุนทั่วไปจากมหาวิทยาลัย และรายได้อื่น ๆ รวมถึงโครงสร้างรายจ่ายของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เอง

ในด้าน รายได้จากการบริการการศึกษา มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้แนวโน้มรายรับลดลง ได้แก่ การแข่งขันที่สูงขึ้นจากสถาบันการศึกษาอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนที่หันมาใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่มีต้นทุนต่ำ หรือไม่มีค่าใช้จ่าย และการลดลงของค่านิยมในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ แม้คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จะสามารถรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีภาคปกติได้ตามเป้า แต่จำนวนนักศึกษาในหลักสูตรภาคพิเศษและระดับบัณฑิตศึกษากลับลดลงต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาโดยตรง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจเรข แก้วพฤกษ์ และ วชิรา พันธุ์ไพโรจน์ (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์งบประมาณรายได้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีงบประมาณ 2557–2561 และงานวิจัยของ อัจฉรา แก้วบาง และ สายชล สันธุ์สมบูรณ์ทอง (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบงบรายจ่ายของงบประมาณเงินรายได้ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่าคณะในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีแนวโน้มรายได้จากการจัดการศึกษาลดลง โดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษา

และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธีญญรัตน์ พุ่มพกา และ วรณวิมล สิทธิโชคสัมพันธ์ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้ความเห็นว่าควรปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้มีรายรับเพิ่มมากขึ้นเพียงพอต่อรายจ่าย

ในด้าน รายได้จากการบริการวิชาการ พบว่ามีแนวโน้มลดลงจากการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นในแวดวงวิชาการ ทั้งจากหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย หน่วยงานเอกชน และสถาบันฝึกอบรมต่าง ๆ ที่สามารถให้บริการได้อย่างครอบคลุม ต้นทุนต่ำ และเข้าถึงได้สะดวกผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้รับบริการที่สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการฝึกอบรมแบบเดิม เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่กระทบรายได้จากด้านนี้โดยตรง

การสรุปผลการวิจัย และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

จากการดำเนินการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณเงินรายได้ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566 ผลการบริหารงบประมาณภายใต้พันธกิจหลักของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ตลอดระยะเวลา 7 ปีงบประมาณ สามารถสรุปผลตามประเด็นของการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบและวิเคราะห์แผน - ผลการบริหารงบประมาณเงินรายได้ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560–2566

ผลการบริหารงบประมาณเงินรายได้ (รายได้จากการบริการการศึกษา การบริการวิชาการ เงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย และรายได้อื่น ๆ) พบว่า มีรายรับจริงรวมเฉลี่ยต่ำกว่าแผนรายรับเล็กน้อย (0.75 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ) และจากการบริหารงบประมาณรายจ่ายตามภารกิจและแผนงานงบประมาณ (รายจ่ายด้านการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ) พบว่ามีรายจ่ายจริงรวมเฉลี่ยต่ำกว่าแผนรายจ่ายค่อนข้างสูง (14.69 ล้านบาทต่อปีงบประมาณ) ผลการบริหารงานงบประมาณเงินรายได้ในภาพรวมตลอด 7 ปี-

งบประมาณที่ผ่านมา พบว่า มีผลประกอบการรายรับจริงสูงกว่ารายจ่ายจริง (เกินดุล) เฉลี่ยมีรายรับจริงเกินดุลต่อปีงบประมาณ จำนวน 9.98 ล้านบาท หากพิจารณาเป็นรายปี พบว่า มีเพียงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ที่มีผลประกอบการรายรับจริงต่ำกว่ารายจ่ายจริง (ขาดดุล) จำนวน 1.93 ล้านบาท โดยมีผลรายรับจริงในแต่ละกลุ่มภารกิจหลัก มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีงบประมาณ ดังนี้ ด้านการบริการการศึกษา จำนวน 28.45 ล้านบาท ด้านการบริการวิชาการ จำนวน 30.75 ล้านบาท เงินอุดหนุนทั่วไปจากมหาวิทยาลัย จำนวน 8.82 ล้านบาท และรายได้อื่น ๆ จำนวน 6.11 ล้านบาท และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณรายได้จากการบริหารงานคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กับรายได้ที่ได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย (Block Grant) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2566 มีค่าเฉลี่ยสัดส่วนต่อปีงบประมาณเท่ากับร้อยละ 88.09 : 11.91 ส่วนในด้านผลรายจ่ายจริงในแต่ละกลุ่มรายจ่ายหลัก มีรายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อปีงบประมาณ ดังนี้ ด้านการจัดการศึกษา จำนวน 22.90 ล้านบาท ด้านการจัดบริการวิชาการ จำนวน 26.83 ล้านบาท และด้านการบริหารจัดการ จำนวน 14.42 ล้านบาท

ผลวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณประจำปี จำแนกตามภารกิจด้านงบประมาณรายจ่าย พบว่า มีการจัดสรรรวมเฉลี่ยต่อปีงบประมาณให้กับกลุ่มงบประมาณรายจ่ายหลัก ด้านการจัดการศึกษา ในสัดส่วนมากที่สุด (34.90 ล้านบาท) รองลงมาคือ ด้านการจัดบริการวิชาการ (26.13 ล้านบาท) และด้านการบริหารจัดการ (17.82 ล้านบาท) ตามลำดับ

ผลวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณประจำปี จำแนกตามภารกิจแผนงานงบประมาณ พบว่า มีการจัดสรรรวมเฉลี่ยต่อปีงบประมาณให้แก่ แผนงานการจัดการศึกษามากที่สุด (26.20 ล้านบาท) รองลงมาคือ แผนงานบริการวิชาการแก่สังคม (25.31 ล้านบาท) แผนงานบริหาร (16.14 ล้านบาท), แผนงานกิจการนักศึกษา และส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา (8.31 ล้านบาท) แผนงานพัฒนาศักยภาพกรมนุสย์ (1.32 ล้านบาท) แผนงานวิจัย (0.82 ล้านบาท) แผนงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา (0.38 ล้านบาท) แผนงานประกันคุณภาพการศึกษา (0.24 ล้านบาท) และเงินสำรองจ่าย (0.12 ล้านบาท) ตามลำดับ

2. วิเคราะห์แนวโน้มรายรับจริง - รายจ่ายจริง งบประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570

ผลการวิเคราะห์งบประมาณเงินรายได้ ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ พบว่า แนวโน้มรายรับจริง-รายจ่ายจริง ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570 จะมีการปรับตัวลดลงทั้งในส่วนของรายรับจริงและรายจ่ายจริงอย่างต่อเนื่องตลอด 4 ปีงบประมาณ ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีรายรับรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ (-9.04) ต่อปีงบประมาณ โดยเป็นรายรับจากการบริการศึกษา การบริการวิชาการ เงินอุดหนุนทั่วไปจากมหาวิทยาลัย และรายได้อื่น ซึ่งคาดว่าจะมีการปรับตัวลดลงค่อนข้างมาก ในขณะที่คาดการณ์ว่าจะมีรายจ่ายรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ (-2.78) ต่อปีงบประมาณ โดยมีรายจ่ายหลัก คือ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการจัดบริการวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ค่าเฉลี่ยร้อยละการลดลงของรายจ่าย สูงกว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละการลดลงของรายรับ ดังนั้น จากแบบจำลองการพยากรณ์ภายใต้ข้อมูลและสมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา พบว่า หากปัจจัยแวดล้อมยังคงมีลักษณะเช่นเดิม คณะฯ อาจมีแนวโน้มที่รายรับจะต่ำกว่ารายจ่ายในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2570

ผลการพยากรณ์สะท้อนความเสี่ยงด้านความสมดุลทางการเงิน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดภาวะรายรับต่ำกว่ารายจ่าย หากไม่มีมาตรการบริหารจัดการรายได้ และรายจ่ายที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เสริมสร้างระบบการบริหารงบประมาณ ด้วยข้อมูลและเครื่องมือวิเคราะห์ที่ทันสมัย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ควรนำผลการวิเคราะห์แผนและผลการใช้งบประมาณในอดีตมาเป็นฐานข้อมูลประกอบการจัดทำแผนงบประมาณในอนาคต พร้อมทั้งใช้เครื่องมือวิเคราะห์สมัยใหม่ เช่น โปรแกรม BI (Business Intelligence) เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์แนวโน้มรายรับและรายจ่าย และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

2. พัฒนาแผนปฏิบัติงานและระบบติดตามผลอย่างเป็นระบบ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ควรจัดทำแผนปฏิบัติงานรายปีที่เชื่อมโยงกับพันธกิจและยุทธศาสตร์ของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ พร้อมทั้งระบบติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ โดยอ้างอิงข้อมูลผลการบริหารงบประมาณปี พ.ศ. 2560-2566

และค่าคาดการณ์ปี พ.ศ. 2567–2570 เพื่อปรับแผนให้เหมาะสมกับสภาวะการคลังการเงินที่เปลี่ยนแปลง

3. กำหนดกรอบวงเงินจัดสรรให้หน่วยงานภายในอย่างมีระบบ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณโดยยึดหลักการบริหารแบบมีวินัยการคลัง โดยใช้ข้อมูลสัดส่วนการจัดสรรจากปีก่อนเป็นฐาน และพิจารณาความสำคัญของภารกิจหลักก่อน เช่น การจัดการศึกษาและบริการวิชาการ เพื่อให้เกิดการบริหารงบประมาณที่เหมาะสมและตอบเป้าหมายเชิงกลยุทธ์

4. สร้างแหล่งรายได้ใหม่ และลดต้นทุนการดำเนินงาน

1) เชิงกลยุทธ์: ควรพัฒนาแผนหารายได้ใหม่จากหลักสูตรระยะสั้น การจัดอบรม วิจัย หรือให้บริการทางวิชาการในลักษณะเชิงพาณิชย์

2) เชิงปฏิบัติ: พัฒนา/ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อใช้ของงบประมาณแผ่นดินแทนงบรายได้ของหน่วยงาน และวางแผนใช้เงินสะสมในกรณีฉุกเฉิน

3) เชิงเทคโนโลยี: นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อลดต้นทุน เช่น ระบบเรียนออนไลน์ ระบบจัดการงานวิจัยและวารสารอิเล็กทรอนิกส์

5. วางแผนเพิ่มจำนวนนักศึกษาและเปิดหลักสูตรใหม่ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ควรพัฒนาและเปิดหลักสูตรใหม่ทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา รวมถึงจัดรูปแบบการเรียนที่ยืดหยุ่น เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

6. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพย์สิน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างรายได้จากการใช้ทรัพย์สินของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เช่น พื้นที่เชิงพาณิชย์ หรือการลงทุนร่วมกับภาคเอกชน ภายใต้การบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม

7. ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

1) ควรประยุกต์ใช้แนวคิด New Public Management (NPM) และ Performance-Based Budgeting เพื่อยกระดับการบริหารงบประมาณให้มุ่งผลลัพธ์ มีความคุ้มค่า และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ตอบสนองยุทธศาสตร์ขององค์กรได้อย่างแท้จริง

2) เสริมด้วยหลักการของ Balanced Scorecard เพื่อเชื่อมโยงการจัดสรรงบประมาณกับการบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในแต่ละมิติ เช่น

ด้านการเงิน ด้านกระบวนการ ด้านผู้รับบริการ และด้านการเรียนรู้ภายใน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การบูรณาการข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงบริบทในการวิเคราะห์แนวโน้มงบประมาณ การศึกษาครั้งต่อไปควรพิจารณาใช้แนวทางการวิเคราะห์แนวโน้มงบประมาณที่ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงบริบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนและจำนวนโครงการบริการวิชาการที่ดำเนินการในแต่ละปี ทั้งนี้เพื่อเสริมความแม่นยำในการคาดการณ์แนวโน้มการจัดสรรงบประมาณ และสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านงบประมาณขององค์กร

2. การประเมินความคุ้มค่าเชิงนโยบายผ่านการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์จากการใช้งบประมาณ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มการใช้งบประมาณในช่วงเวลาที่ผ่านมากับระดับการบรรลุผลของตัวชี้วัดหลักขององค์กร (Key Performance Indicators: KPIs) เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การผลิตบัณฑิต หรือผลลัพธ์เชิงสังคมของกิจกรรมบริการวิชาการ เพื่อสะท้อนความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์และประสิทธิผลของการใช้งบประมาณ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและแนวทางการวางแผนงบประมาณเชิงกลยุทธ์ในอนาคต

3. การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตทางการศึกษาเป็นเครื่องมือวัดประสิทธิภาพ การวิจัยควรพิจารณาใช้การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหัวนักศึกษา (Cost per Student Head) ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต (Unit Cost Analysis) ที่สามารถใช้ประเมินประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงบประมาณในมิติของการผลิตบัณฑิต ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสะท้อนถึงการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า

4. การกำหนดเป้าหมายรายได้จากภารกิจบริการวิชาการเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน การวิจัยในอนาคตควรกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณของรายได้จากการให้บริการวิชาการ เช่น รายได้ขั้นต่ำต่อปี ที่ควรจัดหาได้ เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดในการบริหารจัดการการเงินโดยรวมของคณะ/หน่วยงาน โดยเฉพาะในบริบทที่รายได้หลักจากเงินอุดหนุนลดลงหรือจำนวนผู้เรียนมีแนวโน้มลดลง การมีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์

ดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมให้หน่วยงานมีทิศทางในการวางแผนหารายได้เพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีวิสัยทัศน์ระยะยาว

5. การศึกษาวิเคราะห์งบประมาณในครั้งต่อไป ควรเพิ่มเติมการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวโน้มความเป็นไปได้ของแผนรายรับและรายจ่ายงบประมาณ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารของหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นปัจจัยเชิงนโยบายในการสนับสนุนการอภิปรายและการตีความผลการวิเคราะห์งบประมาณให้มีความรอบด้านมากยิ่งขึ้น

ผลการวิเคราะห์และการพยากรณ์ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของหน่วยงานเท่านั้น มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันผลการดำเนินงานทางการเงินในอนาคต ทั้งนี้ การบริหารงบประมาณอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย สภาพเศรษฐกิจ และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลงบประมาณ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัย และกองทุนวิจัยคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่สนับสนุนทุนวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ประเภททุนวิจัยทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- ธัญญรัตน์ พุ่มพกา และ วรณวิมล สิทธิโชคสัมพันธ์.
(2558). การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน
ของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสารสังคมศาสตร์
บูรณาการ*, 2(2), 221-240.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2565). *แผนยุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.
2565-2570)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รจเรข แก้วพฤกษ์ และ วชิรา พันธุ์ไพโรจน์. (2561).
การวิเคราะห์งบประมาณรายได้ คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2561. *วารสารการ
บริหารและการจัดการ*, 8(2), 29-43

วรรณวิมล วงศ์ถาวร. (2564). การวิเคราะห์งบประมาณ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
วารสาร ปชมท, 10(3), 83-91.

อัจฉรา แผ้วบาง และ สายชล สันสมบุรณ์ทอง. (2562).
การวิเคราะห์เปรียบเทียบงบรายจ่ายของ
งบประมาณเงินรายได้ คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง. *วารสารวิทยาศาสตร์ลาดกระบัง*,
28(2), 10-22.